

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Descientia artis musicae cap. xxvii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

enim celebranda solennia quædam festa, quæ ad Lunæ cursum, & ad rationem dierum sic se habent, ut sine Arithmetica ratione rite deprehendi non possint. De his numeris, D. Augustinus in libris de Doctrina Christiana subtilissime disserit dicens numerorum formis, quædam similitudinum secreta in libris sanctis de promi posse ab arithmetica peritis, quæ propter numerorum imperitiam simpliciter legentibus clausa, atque penitus occulta sunt. At qui uero pars ea, quæ in contrahendis; & subducendis summis tota posita est, quam ratiocinatuam dicimus, ad mercatores potius uidetur pertinere, quam ad clericos, atque multo aptior esse quæstui, quam religioni: attamen nequaquam damnanda, quando non ad auaritiam, sed ad publicam, priuatamq; rem agendam nobis quandoque necessario comparetur. Quamobrem nos metiendi, ratiocinandiq; utilitate inspecta, huius artis terminabimus modum: sicut Cicero docet. Quod autem Pythagoras quondam numeris tantum tribuerit, ut & Deum ipsum per eos cuncta agere & inuenire opinatus sit: fuit id sane magis hominis aniliter deliratis, quam philosophi rationabiliter opinantis.

De scientia artis musicæ. Cap. XXVII.

Restat modo de musica admonere, quæ in decantandis diuinis laudibus clericis maxime necessaria est, ac propterea scitu dignissima, his præsertim, qui stans horis in templo musicis concentibus, uoce, corde, & organo consuescunt gratias, & laudes domino decantare. Spiritus quidem his modulis excitatus, meditando cælos sæpe ipsos suaui quodam quasi uolatu conscendit. Non enim omnes ad meditanda facile cœlestia idonei per seipsi sunt,

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

sed pleriq; ad ea aliquo sensuum adminiculo, quasi in
 cundo quodam uehiculo subuehuntur: & arrepto statim
 animo è terris sursum mente ad cœlos euolant, Quare
 nullo pacto contemnenda est eiusmodi disciplina: quan-
 do id fieri aliter non possit, nisi artificioso concentu: qui
 constat modis quibusdam dulcisonis pressæ elatæ, & He-
 xæ uocis, mensuræq; temporis ipsarum uocum numeris
 accommodatæ. Hoc autem inuentum sic in templis cao-
 nendi, ut, D. Basilius scribit, à spiritu sancto proces-
 sit: qui mortale genus ad uoluptatem & ad uitium suapte, nata
 ra procliuè, & à laboribus auersum, ad opus uirtutis, san-
 ctis præceptis ea numerorum modulatione comprehen-
 dit, inuitat: ut homines aurium oblectatione deliniti, sub
 specie iucunditatis, sermonis utilitatem percipiant. Fecit
 id more medicorum, qui ægris daturi medicinas ama-
 ras, ut ab haurientium gustu discutiant amaritudinis nauo-
 seam, condiunt dulciter pharmaca saccharo: & suauiter
 melle pocula circûliniunt. Facere etiam ad intelligentiam
 scripturarû musicam artem summus quoq; doctor Au-
 gustinus affirmat. Non pauca, inquit, claudit, atq; obtegit
 non nullarum rerum musicarum ignorantia: nã de psal-
 terii, & citharæ differentia, quidam non inconcinne ali-
 quas rerum figuras aperuit, hæc ille. Non tamen uelim
 in ea re quæquam nostrum occupari plus æquo, & pro-
 ficere usq; ad theatralem luxum: sed quatenus in sacris
 decet: ubi uti oportet uoce scilicet uirili distincta, & gra-
 uibus numeris suauiter modulata: non autem fœminea
 indiscreta: & quæ solo tinnitu modulaminis, & uario gar-
 ritu uocum sine uerborum prolatione, & sine sensu, au-
 res tantummodo inaniter ualeat demulcere: ut hoc nos-
 tro æuo in templis alicubi fieri consuevit: ubi lituis, tu-
 bis, ac fistulis ita undiq; templa perstrepunt, ut theatralis
 ludis, & choreis potius, quàm aut sacris, aut diuinis
 laudibus interesse uideamur. Quanto in eo prudentio-
 res fuere antiqui spartæ: qui ne eiusmodi uirtutis lau-

beis aliquando suam ciuitatem inficeret, Timotheum citharæ dum nobilem, & illic apud se magno iuuenū con-
 cursu, artem musicam profitentem relegandum à se pu-
 blice censuerunt, tanquam leges soluentem, & iuuentutis
 mores labefactantem, quoniā ad molliciem cantus chor-
 dam unam primus omnium in cithara consonæ uocis
 addiderat. Iure ergo optimo hoc tam operosum, ac la-
 scium musicæ genus, & tam molles, & inutiles moduli
 teatro, & scēna magis sanè digni sunt, quàm templo, ut
 pote quibus acuuntur libidines, et inuitamur ad uolupta-
 tes, potius quàm ad meditanda cœlestia. Reicienda sunt
 hæc profus: ac releganda procul à sacris: & pro his ho-
 nesti, & graues, & digni Dei auribus perdiscendi concen-
 tus atq; in templo frequentandi. Sed de hoc etiam pau-
 lo inferius aptiori loco dicetur. Non tamen negamus,
 quando pro recreatione & animi causa, domi priuatim
 modeste musicos modos utendos esse, si quando lassū
 longa scripturarum lectione uelimus uel fessum animū
 assidua intentione, uel sensus lassos nimia fatigatione la-
 xare. Dandum est enim aliquid laxationis animo, in quo-
 uis studiorum genere diutius occupato: quatenus fatiga-
 tus diutino studio, rursus interuallo alternæ quietis for-
 tius reparatur: & assurgat ad intermissa studia ita refocila-
 tus ardentius. Solent enim nostri animi tēpestiua qua-
 dam intermissione mirifice demulceri: & discussa tristis-
 tia studiorum, hilaritate cuiuspiam honestæ cationis in-
 surgere postmodum ad seria alacriores.

De exercendo corpore. Cap. XXVIII.

Verum quia intelligere scripturas, & literarum stu-
 diis occupari, non omnibus datum est: nec expe-
 dit ualeitudini, assidue, & perpetuo in quouis ge-
 nere studiorum conteri: labore etiam corporis aliquo,
 aut aliis honestis exercitationibus est torpor uincendus,